

Socioekonomická studie mikroregionu Frýdlantsko

B.2. Případová studie - lyžařský areál Příčná

Únor 2008

nadace rozvoje
občanské společnosti

Studie vznikla v rámci projektu Alternativy pro Frýdlantsko, který koordinuje Jizersko-ještědský horský spolek. Projekt je podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejska a Norska v rámci Finančního mechanismu EHP a Norského finančního mechanismu.

Obsah

.....	1
Socioekonomická studie mikroregionu Frýdlantsko.....	1
B.2. Případová studie - lyžařský areál Příčná.....	1
Únor 2008.....	1
<u>Obsah.....</u>	<u>2</u>
<u>1. Metodika.....</u>	<u>4</u>
<u>2. Charakteristika areálu.....</u>	<u>5</u>
<u>2.1. Základní charakteristika areálu, okolnosti jeho vzniku a vývoje.....</u>	<u>5</u>
<u>2.2. Geneze projektu.....</u>	<u>6</u>
<u>2.3. Kapacity areálu.....</u>	<u>6</u>
<u>2.4. Vybavenost areálu.....</u>	<u>7</u>
Ubytování a stravovací služby.....	7
Doplňkové služby a atrakce.....	8
<u>2.5. Dopravní dostupnost.....</u>	<u>8</u>
<u>2.6. Návštěvnost - hlavní cílové skupiny klientů.....</u>	<u>9</u>
Návštěvnost z územního hlediska.....	9
Návštěvnost dle typu cílové skupiny.....	9
<u>3. Dopady investiční výstavby lyžařského areálu Příčná.....</u>	<u>10</u>
<u>3.1. Infrastruktura.....</u>	<u>10</u>
Zatížení silniční infrastruktury - intenzita dopravy v lokalitě.....	10
Zatížení technické infrastruktury.....	10
<u>3.2. Ekonomika obce.....</u>	<u>10</u>
Příjmy rozpočtu obce.....	11
Výdaje rozpočtu obce.....	11
<u>3.3. Trh práce.....</u>	<u>12</u>
Počet pracovních míst v obci.....	12
Míra nezaměstnanosti obyvatel obce.....	12
Nároky na kvalifikaci obyvatel.....	13
Mzdy obyvatel obce.....	13
<u>3.4. Spolupráce města, skiareálu a dalších subjektů.....</u>	<u>13</u>
<u>3.5. Občanská vybavenost.....</u>	<u>14</u>
Úroveň a rozsah občanské vybavenosti.....	14
Rekreační hodnota území pro místní obyvatele.....	14
Využitelnost / využití areálu obyvateli obce.....	14

3.6. Návštěvnost a image města.....	15
Návštěvnost města a délka pobytu návštěvníků.....	15
Změna image obce.....	16
3.7. Populační vývoj.....	16
3.8. Životní prostředí a krajina.....	16

1. Metodika

Případová studie je jedním z podkladů pro hodnocení potenciálních dopadů výstavby lyžařského areálu na Frýdlantsku. Je zaměřena na charakteristiku kontextu výstavby lyžařského areálu a na dopady, které tato stavba v daném případě způsobila. Tato studie je věnována lyžařskému areálu Příčná v Jeseníkách, druhá případová studie se v podobné struktuře věnuje areálu Lipno na Šumavě.

Důležitou součástí tvorby případové studie je přirozeně první krok, kterým je výběr lokality, pro niž bude studie zpracována. Pro výběr lokalit byla stanovena následující kritéria:

- skutečnost, že areál vzniká zcela nově nebo dochází k podstatnému rozšíření dosud malého areálu (tzn. nejedná se o drobnou úpravu již existujícího areálu),
- velikost a kapacita areálu přibližně stejná jako v případě potenciálního skiareálu Smrk,
- lokalizace areálu v některém z nejvyšších českých pohoří,
- lokalizace areálu v příhraniční oblasti v relativně periferní poloze mimo hlavní sídelní a dopravní osy,
- datum vzniku či rozšíření areálu po roce 2000 a před létem 2007 (aby bylo možné dopady výstavby areálu vztáhnout k socioekonomické situaci podmínkám roku 2008 a současně aby již areál fungoval alespoň několik měsíců a bylo tedy možné hodnotit dopady jeho existence,
- možnost získat o daném areálu dostatek informací (znalosti zpracovatelského týmu a současně ochota zástupců dotčených obcí poskytnout informace).

Tyto podmínky splňují vybrané areály Lipno a Příčná buď oba současně, nebo alespoň jeden z nich. Oba areály splňují podmínku podobné velikosti a kapacity, lokalizace v některém z nejvyšších českých pohoří a v příhraniční oblasti v poloze mimo hlavní dopravní a sídelní osy (v případě Lipna však nelze hovořit o vysloveně periferní poloze). Areály Lipno je případem, kdy byl existující malý areál výrazně rozšířen do současné podoby. V případě Příčné se jedná o vznik zcela nového areálu. Areál Lipno vzniká postupně po roce 2000, areál Příčná byl dokončen na jaře 2007. V případě Lipna tedy studie umožňuje sledovat dopady s několikaletým odstupem, v případě Příčné pak naopak bezprostřední dopady, které probíhají v současnosti. V případě obou areálů disponuje zpracovatelský tým znalostí dané oblasti, přičemž tyto znalosti byly ověřeny a rozšířeny dotazováním u zástupců dotčených obcí a měst.

V každém případě je však třeba upozornit, že případová studie zůstává pouze analýzou či charakteristikou vývoje lyžařského areálu v jednom konkrétním případě a že zjištěné závěry jsou ze své podstaty nepřenositelné pro region Frýdlantska. Případová studie tak upozorňuje na to, jaké dopady může (nikoli musí) výstavba skiareálu přinést. Spolu s dalšími dílčími studiemi, které tvoří část B, však případová studie vytváří informační rámec, z něhož lze s větší či menší přesností odvodit pravděpodobnost naplnění jednotlivých identifikovaných dopadů.

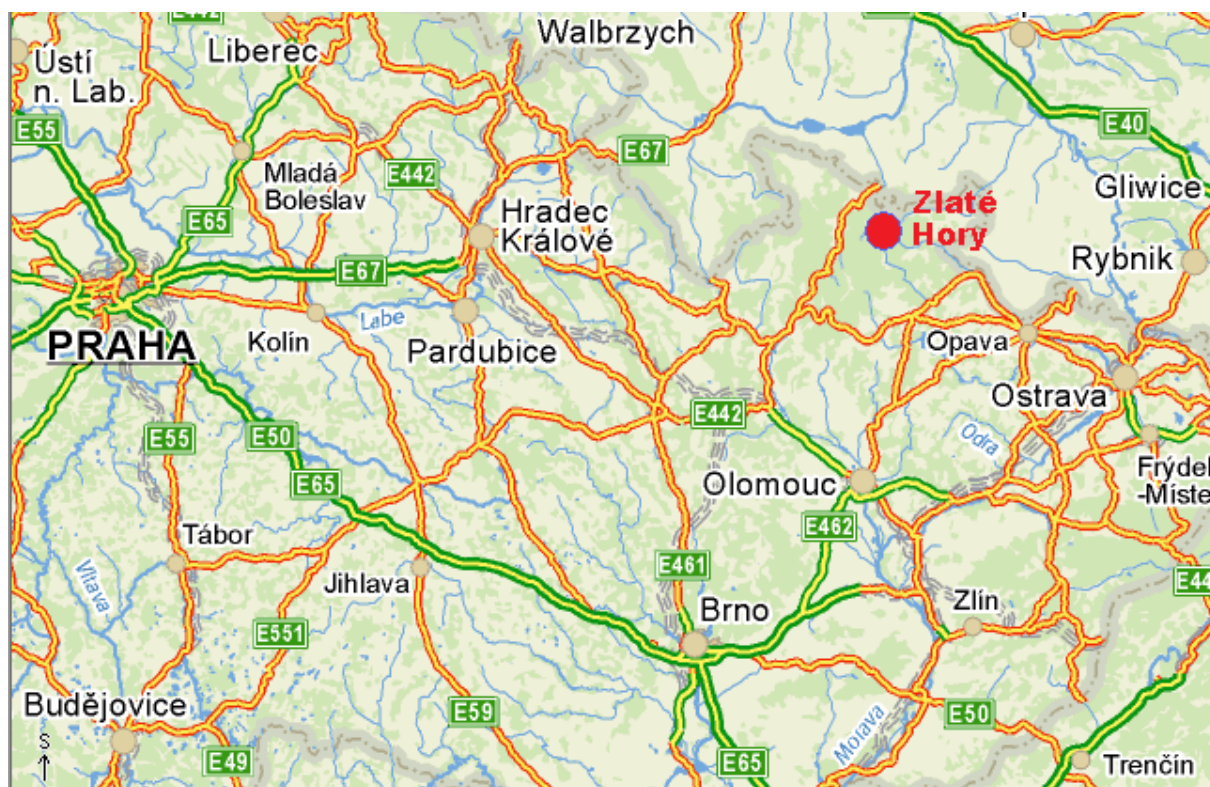
Pro případovou studii lyžařského areálu Příčná byly kromě vlastních znalostí a zkušeností a dotazování u zástupců dotčené obce využity také další informační zdroje, zejména webové stránky provozovatele areálu Bohema Zlaté Hory, a.s. (www.bohemaland.cz) a města Zlaté Hory (www.zlatehory.cz) a článek o skiareálu uveřejněný v časopise Obec a Finance (č. 4/2007). Další použité zdroje jsou uvedeny v textu.

2. Charakteristika areálu

2.1. Základní charakteristika areálu, okolnosti jeho vzniku a vývoje

Skiareál Příčná se nachází na území města Zlaté Hory, a to v jeho jižní části mimo intravilán města. Zlaté Hory leží v severovýchodní části Jeseníků v okrese Jeseník nedaleko státní hranice s Polskem. Jedná se o lokalitu v relativně řídké zalidněném periferním území, které má převážně venkovský charakter. Město Zlaté Hory má asi 4,5 tisíce obyvatel.

Obrázek 1: Lokalizace města Zlaté Hory v rámci ČR

Zdroj: www.mapy.cz

Město Zlaté Hory bylo postiženo v 90. letech minulého století vysokou mírou nezaměstnanosti (přes 20 %), kterou způsobilo ukončení těžby polymetalických rud v roce 1993 (propuštění více než 500 zaměstnanců). V případě Zlatých Hor tedy došlo ke zkombinování dvou problémů: hospodářské zaostalosti jeseníckého a bruntálského regionu a současně strukturálního postižení daného úpadkem dříve významného hospodářského sektoru. V důsledku toho došlo nejen ke zvýšení nezaměstnanosti, ale také ke počtu obyvatel (zejména migrací).

Město Zlaté Hory tudíž hledalo v této situaci řešení. Jedním z pilířů přijaté strategie byla podpora rozvoje podnikatelských subjektů a infrastruktury pro cestovní ruch. Zlatohorsko je regionem, jehož atraktivita úzce souvisí s masivem Jeseníků, byť v rámci tohoto horského masivu leží spíše stranou, v periferní poloze. Mezi další formy cestovního ruchu patří pěší turistika, cykloturistika nebo poznávací turistika a také léčebný cestovní ruch (dětská léčebna respiračních chorob). Území jižně od Zlatých Hor tvoří vrcholy a údolí Zlatohorské vrchoviny, která je ve vnímání veřejnosti severním okrajem Jeseníků (přestože

leží mimo území CHKO Jeseníky). Nejvyšším vrcholem je Příčná hora (975 m). Jedná se o vrchovinu s vysokým podílem zalesnění. Region disponuje řadou turistických atraktivit - vesnickými památkovými zónami, rozhlednami, naučnými stezkami, industriálními (hornickými) objekty a přírodní rezervací Rejvíz. Pro letní turistiku zde existuje hustá síť značených pěších cest i cyklistických tras. Region disponuje ubytovacími kapacitami pro cca 1000 hostů. Přimo v areálu Příčná existovalo před vznikem lyžařského areálu letní rekreační centrum.

Letní turistická sezóna tedy byla tradičně dominující. Zimní sezóna byla velmi slabá, nebytové prostory v centru města byly opuštěny (uzavření prodejen), na zimní sezónu byl uzavřen hotel v centru města i další ubytovací kapacity, nezaměstnanost byla v zimě výrazně vyšší než v létě. Zlaté Hory se v zimě díky své příhraniční poloze staly tranzitním městem pro lyžaře jedoucích do lyžařských středisek Jeseníků, aniž by samy nabízely lyžařské vyžití. Vznikla tudíž myšlenka vrátit se k záměru z 80. let minulého století a vybudovat na severním svahu hory Příčná ve Zlatých Horách lyžařské středisko. Existuje zde tedy paralela s areálem Lipno, který byl před vybudováním skiareálu také střediskem s výraznou dominancí letní sezóny - i zde hrála roli snaha o využití prázdných kapacit místní turistické infrastruktury a služeb a pracovních sil v zimním období.

2.2. Geneze projektu

Záměr zatraktivnit region v zimní sezóně vedl k vytvoření projektu lyžařského areálu na Příčné hoře, který naváže na existující letní rekreační středisko. Projekt je rozdělen do dvou etap: první byla zrealizována v letech 2006-07, druhá se připravuje. Výsledky první etapy projektu byly uvedeny do provozu již na konci zimní sezóny 2006/07.

Projekt výstavby lyžařského areálu (resp. jeho první etapy) byl spolufinancován ze strukturálních fondů, a to prostřednictvím Společného regionálního operačního programu, priority Rozvoj cestovního ruchu, opatření Rozvoj infrastruktury cestovního ruchu, podopatření Nadregionální infrastruktura cestovního ruchu. Celkové náklady projektu činily 126 mil. Kč, z toho investiční 106 mil. Kč. Celková výše spolufinancování ze strukturálních fondů dosáhla 49,1 mil. Kč, z Ministerstva pro místní rozvoj ČR pak 15,9 mil. Kč.

Součástí projektu byla zejména:

- výstavba sjezdové trati,
- výstavba obslužných objektů,
- výstavba čtyřsedačkové lanovky,
- výstavba technického zázemí (systému umělého zasněžování, přípojky a přeložky technické infrastruktury),
- nákup rolby.

Vzniklý lyžařský areál financovalo (za účasti zmíněných veřejných zdrojů) Město Zlaté Hory. Město je tedy jeho vlastníkem. Provozovatelem areálu je Bohema Zlaté Hory, a.s., která má areál v pronájmu.

2.3. Kapacity areálu

Hlavním přepravním zařízením areálu je čtyřsedačková lanovka (rok výroby 2006) s rozběhovým pásem od rakouského výrobce Doppelmayr s celoročním provozem. Lanovka má tyto provozní parametry:

- přepravní kapacita s rozběhovým pásem 2400 osob/hod. (zimní sezóna),
- přepravní kapacita bez využití rozběhového pásu 1800 osob/hod. (ostatní sezóny).

Délka lanovky je cca 1200 metrů. V zimním období lanovka umožňuje lyžování na sjezdovce s umělým zasněžováním a osvětlením pro večerní lyžování (tzv. od 9 do 21 hodin) ve dvou variantách - buď v celkové trase 1250 m z výstupní stanice Edelštejn 654 m n.m do nástupní stanice Zlaté Hory 480 m n.m. s celkovým převýšením 175 metrů, nebo na trase Edelštejn - Zlaté louky 521 m n.m. (převýšení 134 m). Délka této sjezdovky je 800 metrů, převýšení 134 m, šířka 60-70 metrů. Povrch sjezdovky je denně upravován rolbou, přičemž se jedná o jeden z nejmodernějších a nejvýkonnějších strojů v Česku. Jednodenní permanentka stojí 550 Kč, permanentka pro večerní lyžování 300 Kč, permanentka platná po celý den vč. večera 800 Kč.

Připravuje se výstavba druhého úseku lanovky (druhá etapa projektu) navazující na stávající, který povede na vrchol hory Příčná 974 metrů nad mořem. Lanovka se stejnými přepravními parametry jako stávající bude mít délku přes 1200 metrů a převýšení 332 metrů. K dispozici zde budou dvě sjezdovky - červená o délce cca 1300 metrů a modrá o délce téměř 2 km. Šířka sjezdovek bude 40 - 70 metrů. I zde se počítá s umělým zasněžováním.

V ostatních sezónách je možno využívat lanovku jak pro přepravu osob - včetně zdravotně handicapovaných, tak i dopravu horských kol, případně dalšího sportovního vybavení.

2.4. Vybavenost areálu

Areál představuje malou „turistickou vesničku“, kde se na malé ploše nachází infrastruktura pro lyžaře, ubytovací a stravovací kapacity i některé doplňkové turistické služby. Širší zázemí areálu poskytuje město Zlaté Hory vzdálené cca 4 kilometry.

V areálu se nachází snowpark pro děti, který bude ve druhé etapě projektu dále rozšířen. Připravuje se dále výstavba snowparku určeného pro snowboarding. U dolní stanice lanovky se nachází půjčovna lyžařského vybavení a lyžařská škola.

Okolí areálu disponuje terény pro běžecké lyžování. Běžecké tratě jsou upravované a značené. Možné okruhy dosahují délky od cca 2 km do cca 30 km. Hlavní jesenické běžecké magistrály leží stranou areálu Příčná.

Ubytování a stravovací služby

Areál na Příčné hoře nabízí ubytování v různých cenových kategoriích. Jednotlivé ubytovací kapacity se nacházejí v docházkové vzdálenosti od hlavní budovy a dolní stanice lanovky. Celková ubytovací kapacita vlastního areálu je asi 640 lůžek, dalších několik set lůžek se nachází v intravilánu Zlatých Hor nebo v okolních obcích. Ubytování hosté mají možnost parkovat jak osobními automobily, tak i autobusy přímo v areálu. Nabídka ubytování je jednotná, tzn. všechna ubytovací zařízení v areálu Příčná jsou nabízena společně. Nabídka ubytování je nabízena ve zvýhodněných vícedenních balíčcích - víkendové ubytování, zlevněné mimovíkendové ubytování, celotýdenní ubytování.

Nejvyšší standard ubytování poskytují 3 hotelové budovy s dvou až čtyřlůžkovými pokoji vybavenými sociálním zařízením s vanou. V areálu se dále nachází hotel nižší kategorie, resp. turistická ubytovna. Část pokojů turistické ubytovny je řešena jako rodinné buňky - dva čtyřlůžkové pokoje propojené jedním sociálním zařízením. Dalším typem ubytovacího zařízení jsou bungalovy nabízející ubytování pro 8 osob, které lze využívat i v zimním období. Kapacitu doplňují dvoulůžkové chatky, které jsou však v provozu pouze v letní sezóně. lemuje greengolfový areál. Každá chatka je vybavena dvěma lůžky, stolem, židlemi a skříňkou s úložným prostorem.

Stravování přímo v areálu zajišťují 2 restaurační zařízení, která mají charakter jídelen.

Doplňkové služby a atrakce

Všechny doplňkové služby jsou koncentrovány na relativně malém prostoru v pěší dostupnosti od dolní stanice lanovky. Pro společenské vyžití v areálu funguje restaurace, bar a diskosál.

Lyžařský areál Příčná lze považovat za relativně komplexně vybavený sportovní areál s celoročním využitím, což vyplývá ze skutečnosti, že již před realizací projektu zde existovalo letní rekreační středisko. Mezi doplňkovými sportovišti je v areálu k dispozici celoročně otevřená víceúčelová hala a fitness centrum, sauna, balneoprovoz, perličkové lázně a prostory pro stolní tenis a kulečnick, v létě pak hřiště pro plážový volejbal, venkovní tenisové kurty a možnost zapůjčení terénních horských čtyřkolek.

V letní sezóně je areál možné využívat jako výchozí místo pro pěší turistiku a cykloturistiku. V areálu funguje půjčovna jízdních kol. V oblasti se nenachází cyklistické stezky, síť značených cyklistických tras je však hustá. Spolu se sítí značených pěších cest tvoří vzhledem k charakteru reliéfu zázemí spíše pro fyzicky zdatnější cyklisty a pěší turisty. V létě v areálu funguje také venkovní koupaliště

Areál disponuje prostory pro konferenční a incentivní turistiku, které se skládají z kongresového sálu s kapacitou cca 250 míst, učeben a dalšího vybavení.

Areál nabízí také další doplňkové služby, např. ubytování pro psy po dobu pobytu návštěvníků v lokalitě.

2.5. Dopravní dostupnost

Lyžařský areál Příčná leží v rámci Jeseníků v relativně periferní poloze. Dostupnost do areálu je možná díky síti silnic II. třídy, naopak silnice vyšších kategorií v blízkosti areálu nevedou. Areál je paradoxně lépe dostupný z Polska než z Česka - v blízkosti se nachází několik hraničních přechodů a reliéf směrem do Polska umožňuje lepší prostupnost silniční sítí. Navíc je Příčná při cestě z Polska jedním z nejbližších areálů v oblasti Jeseníků. Naopak při cestě z Česka vytváří masiv Hrubého Jeseníku přirozenou bariéru pro dopravu. Zlaté Hory jsou tedy při cestě vlastním automobilem dostupné snadno, cesta však z většiny zdrojových oblastí Česka trvá déle než do jiných lyžařských areálů v Jeseníkách.

Při dopravě do lyžařských středisek se obvykle využívá osobních automobilů, přičemž veřejná doprava je pouze doplňkovým druhem dopravy. V případě areálu Příčná to platí velmi výrazně. Autobusové spojení do Zlatých Hor je relativně dlouhé a při cestě ze vzdálenějších zdrojových oblastí i složité. Do Zlatých Hor zajíždějí převážně místní autobusové spoje, bez přestupu se dá ze vzdálenějších lokalit dojet do Zlína pouze z Ostravy, Přerova nebo Zlína, přičemž obyvatelé těchto měst dávají přednost lyžování v jiných oblastech Moravy. Železniční spojení do Zlatých Hor je ještě méně výhodné než autobusové. V obou případech je navíc nutné cestovat ještě ze Zlatých Hor dále do vlastního lyžařského areálu. Obecně lze tedy konstatovat, že veřejná doprava není pro cestu do lyžařského areálu Příčná příliš výhodná a využívaná.

Vzhledem k charakteru dopravní dostupnosti a geografické vzdálenosti významných potenciálních zdrojových oblastí návštěvníků je zřejmé, že areál se orientuje především na návštěvníky přijíždějící z nepříliš vzdálených míst.

Areál je vybaven kapacitním parkovištěm pro 800 vozidel. Parkování je pro návštěvníky areálu zdarma a nachází se v bezprostřední blízkosti lanovky.

Do areálu přepravují návštěvníky v zimních měsících ze Zlatých Hor a některých okolních obcí skibusy.

2.6. Návštěvnost - hlavní cílové skupiny klientů

Obecně lze konstatovat, že hlavní okruh návštěvníků lyžařského areálu Příčná reprezentují středně pokročilí lyžaři, přičemž areál má potenciál pro využití různými cílovými skupinami z hlediska věku, rodinného statusu apod. Po dostavbě druhé etapy projektu je pravděpodobné, že areál budou častěji navštěvovat i vyspělejší lyžaři.

Návštěvnost z územního hlediska

Hlavními cílovými skupinami areálu z hlediska územního jsou návštěvníci z Moravy, a to zejména z její západní poloviny, kde oblasti Jeseníků nekonkurují Beskydům. Typický návštěvník areálu tedy pochází buď z měst a vesnic okresů Jeseník, Bruntál či Šumperk, případně z větších moravských měst (Olomouc, Brno). Menší část návštěvníků přijíždí z východních Čech nebo z Polska. Areál není vzhledem ke geografické vzdálenosti příliš atraktivní pro návštěvníky z Prahy a vzhledem ke konkurenci Beskyd ani pro návštěvníky z Ostravy; areál tedy nemá za zdrojovou oblast žádnou aglomeraci s počtem obyvatel přes 0,5 mil.

Mezi zahraničními návštěvníky se objevují vedle Poláků (těch z příhraničního území) nejčastěji Němci (z východní části země) a Nizozemci. Obecně ale areál dosud láká spíše domácí návštěvníky, případně návštěvníky z Polska a nemá ambice lákat návštěvníky z jiných zemí ve výraznějším počtech - svědčí o tom mj. skutečnost, že webové stránky provozovatele areálu jsou pouze v češtině a polštině. Nárůst počtu cizinců lze očekávat až po dokončení druhé etapy výstavby areálu a zejména po rozšíření informací o novém areálu mezi potenciální návštěvníky. Kromě výše zmíněných národností je možné, že areál budou v menší míře navštěvovat také lyžaři z dalších evropských zemí ležících relativně blízko a majících špatné podmínky pro sjezdové lyžování (např. Belgie, Dánsko, Litva).

Návštěvnost dle typu cílové skupiny

Areál se profiluje jako lyžařské středisko pro rodinnou zimní dovolenou, a to jak parametry sjezdových tratí, tak i typem ubytovacích a stravovacích služeb a doplňkových atrakcí. Tato skladba návštěvníků se v areálu skutečně projevuje - rodiny s dětmi jsou hlavní skupinou návštěvníků.

Dalšími významnými skupinami návštěvníků jsou jednak mladší lidé, kteří mají zájem o další sporty vč. sportů adrenalinových, a jednak nejrůznější organizované skupiny. Mezi nimi jsou důležité především dětské zájezdy (existence lyžařské školky, vhodné podmínky pro ubytování školních lyžařských zájezdů), firmy (incentivní turistika) nebo další subjekty a instituce. Areál nabízí možnosti pro konání firemních akcí (teambuilding, semináře, workshopy apod.) spojených s lyžováním nebo dalšími sporty.

3. Dopady investiční výstavby lyžařského areálu Příčná

3.1. Infrastruktura

Z hlediska úrovně zatížení místní dopravní a technické infrastruktury lze obtížně vyjádřit dopady vyvolané přímo existencí a provozem lyžařského areálu. Lze však usuzovat, že některé změny, které nastaly v zimní sezóně 2007/08, se vznikem areálu souvisí. Platí přitom, že změny mají sezónní charakter a vzhledem k tomu, že zde již před vznikem lyžařského areálu existovalo letní rekreační středisko, nebylo ve všech případech nutné navyšovat kapacitu stávající infrastruktury, protože došlo pouze k jejímu lepšímu využití po celý rok.

Zatížení silniční infrastruktury - intenzita dopravy v lokalitě

V době posledního sčítání dopravy v roce 2005 (realizovaného Ředitelstvím silnic a dálnic) patřila silnice II/445, která vede v blízkosti areálu, v rámci regionu Jeseníků ve vé kategorii k průměrně zatíženým. Od doby, kdy areál vznikl, zatím další dopravní průzkumy neproběhly. Níže uvedené závěry tedy byly získány na základě informací od zástupců města Zlaté Hory.

Po dokončení areálu (resp. jeho první etapy) se dopravní zatížení na zmíněné silnici II/445 v zimním období zvýšilo v průměru cca o ¼. Současné zatížení v zimních měsících tedy přibližně odpovídá zatížení v letní sezóně v případě, kdy je skiareál v provozu. V rámci města Zlaté Hory je nárůst dopravy relativně malý, stejně jako na dalších silnicích v regionu. Podél silnice II/445 v úseku mezi vlastním městem Zlaté Hory a lyžařským areálem Příčná, kde zatížení vzrostlo nejvíce, se v důsledku toho chystá výstavba chodníku.

V areálu Příčná nebylo třeba navyšovat kapacitu parkovišť. Kapacity pro parkování, jimiž disponovalo již mnohem dříve vzniklé letní rekreační středisko, dostačují i pro zimní sezónu a při vzniku lyžařského areálu došlo pouze k jeho dílčím úpravám bez významného navýšení počtu parkovacích míst.

Zatížení technické infrastruktury

Vliv provozu skiareálu na zatížení technické infrastruktury v obci a okolí lze nahlížet z několika úhlů pohledu. Hlavním prvkem technické infrastruktury je v případě skiareálu především systém technického zásněžování, který využívá napájení z místní vodoteče.

Další složky technické infrastruktury již souvisí s lyžařským areálem nepřímou. Jedná se především o zásobování vodou a energiemi a o kanalizaci. Také zde platí, podobně jako v případě silniční infrastruktury, že nebylo nutné navyšovat kapacitu, která byla vzhledem k existenci letního rekreačního střediska dostatečná. V současné době je tato kapacita pouze rovnoměrněji využívána během roku, přičemž nárůst využití technické infrastruktury v zimním období je samozřejmě velmi výrazný.

3.2. Ekonomika obce

Přímý dopad plynoucí ze samotné existence lyžařského areálu na hospodářskou situaci obce Zlatých Hor je zřetelný, nikoli však rozhodující. Přínosy plynoucí provozovateli areálu mají vliv na přínosy obce pouze nepřímou, a to v podobě vzniku několika nových pracovních míst, s čímž souvisí mírný pokles nezaměstnanosti. Významným faktorem je skutečnost, že existence areálu přispívá k rovnoměrnějšímu ekonomickému „výkonu“ města během roku. Skiareál představuje v zimním období významný prvek pro udržení určité úrovně návštěvnosti lokality, což se odráží také ve vytiženosti místních ubytovacích a stravovacích

zařízení, půjčoven či servisů a dalších subjektů obdobného zaměření. Vliv na využití služeb, které přímo nesouvisí s lyžováním (např. maloobchodní síť), je neprůkazný.

Ve Zlatých Horách došlo v souvislosti s výstavbou, resp. již s přípravou výstavby areálu, k pozvolnému růstu cen nemovitostí. Tento růst přesahuje obecnou míru růstu cen nemovitostí v regionu a lze jej tedy přičítat vzniku skiareálu. Odhadem lze podle informací od zástupců města vyčíslit nárůst cen pozemků a nemovitostí související s přípravou a vznikem areálu na několik procent. Lze předpokládat, že růst cen nemovitostí bude i v příštích letech přesahovat míru růstu v okolních městech a obcích, a to především v souvislosti s realizací druhé etapy projektu výstavby skiareálu Příčná.

Příjmy rozpočtu obce

Jednoznačně hlavní okruh „vedlejších“ příjmů plynoucích do rozpočtu obce představují příjmy z poplatků za ubytování. V tomto směru tedy přímý vliv na příjmovou stránku obecního rozpočtu mají provozy ubytovacích zařízení v obci. Vznik skiareálu samozřejmě výrazně zvýšil návštěvnost v zimních měsících. V této fázi (bezprostředně po dokončení projektu) se zvýšila především návštěvnost jednodenní, lze však očekávat, že i v zimním období bude postupně přibývat vícedenních návštěvníků a vzroste průměrná délka jejich pobytu. Příjmy města z ubytovacích poplatků jsou již dnes znatelně vyšší, nicméně v úhrnu rozpočtových příjmů tvoří zanedbatelnou část.

Další příjem do rozpočtu obce představuje skutečnost, že areál je v majetku města, které jej pronajímá soukromé společnosti (provozovateli). Nárůst příjmů v úhrnu rozpočtu města je i v tomto případě relativně malý.

Třetí okruh potenciálního navýšení příjmů se týká příjmů daňových. Vzhledem k tomu, že většina daní je přerozdělována centrálně, nemá město možnost tyto daňové příjmy ovlivnit. Ty části daňových příjmů, které zůstávají přímo v obcích, navíc buď dosahují velmi nízkých finančních objemů (1,5 % daní z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti přerozdělované podle počtu zaměstnanců ve městech a obcích, zčásti i daň z nemovitosti) nebo na ně vznik skiareálu nemá významný dopad (30 % daní z příjmu fyzických osob ze samostatně výdělečné činnosti). Z těchto důvodů není dopad skiareálu na daňové příjmy města rozpoznatelný.

Výdaje rozpočtu obce

Obecně můžeme konstatovat, že rozvoj cestovního ruchu a s ním související nárůst návštěvnosti lokality má zcela nepochybně výrazný dopad na výdajovou stránku rozpočtu města. Zvýšený počet osob (účastníků cestovního ruchu) pohybujících se v lokalitě vyvolává rostoucí nároky na údržbu a opravy místních komunikací, veřejných prostranství a dalších složek infrastruktury města.

Přímý vliv vzniku lyžařského areálu na výdaje obce lze obtížně odhalit. Lze však předpokládat, že bude relativně malý, protože velká část infrastruktury by ve městě existovala i bez skiareálu (kvůli místním obyvatelům i letnímu rekreačnímu středisku, které tu existovalo již dříve) a musela by být udržována v podobném rozsahu z důvodu standardní občanské vybavenosti. Určitý nárůst na výdajové stránce rozpočtu tak lze pozorovat pouze v posílení údržby místních silničních komunikací, parkovišť, veřejných prostranství apod. v zimním období. Naopak se neprojevuje zvýšená potřeba výdajů do údržby technické infrastruktury, která by v případě, že by tato infrastruktura musela být pro potřeby skiareálu nově vybudována, představovala významnou výdajovou položku.

3.3. Trh práce

Počet pracovních míst v obci

Celkový počet pracovních míst ve městě lze na základě dostupných statistických dat určit spíše pouze odhadem. Tento odhad navíc ztěžuje především výrazná sezónnost lokálního trhu práce, kdy množství pracovních míst je obsazeno pouze dočasně, byť v případě lyžařského areálu Příčná je možnost uplatnění pracovních sil relativně celosezónní.

Podle statistik ČSÚ působilo ve městě Zlaté Hory k 31. 12. 2006 celkem 817 ekonomických subjektů, z toho zhruba 270 ekonomických subjektů působilo ve sféře obchodu a služeb.

Vzhledem k celkovému počtu obyvatel žijících v obci a počtu obyvatel ekonomicky aktivních (cca 2300 osob) lze při současném počtu subjektů působících ve městě, a navíc při úvaze, že část pracovních sil z obce navíc dojíždí za zaměstnáním do jiných destinací, odhadovat, že celková potřeba pracovních sil se zhruba kryje s jejich skutečným počtem. Vzhledem k míře nezaměstnanosti (aktuálně kolem 11,5 %) se však zjevně projevuje nesoulad potenciální pracovní síly s požadavky na kvalifikaci.

Budeme-li vycházet z celkové průměrné velikosti aktivního podniku (ČSÚ, Demografie podniků v ČR - výsledky za roky 2000 - 2003), která dosahuje výše 1,6 zaměstnaných osob, potom velmi přibližně odhadnutý počet osob zaměstnaných ve městě Zlaté Hory (tzn. pracovních míst) činí přibližně 1300 osob. Přesněji lze tento počet zjistit k roku 2001, kdy proběhlo poslední sčítání lidu. Pokud od zmíněných 2300 ekonomicky aktivních osob odečteme vyjíždějící do zaměstnání (cca 580 osob) a přičteme dojíždějící (cca 260 osob), vychází počet pracovních míst ve městě na cca 1000. Z tohoto počtu může v období „plné“ vytiženosti v cestovním ruchu působit cca 100-200 pracovníků.

Počet pracovních míst přímo generovaných provozem lyžařského areálu Příčná přitom z výše stanoveného odhadu může činit přibližně 5 % z celkového počtu pracovníků působících ve sféře cestovního ruchu (dle informací od zástupců města vzniklo výstavbou skiareálu cca 5-10 nových pracovních míst). Další několik pracovních míst je nyní nově k dispozici po celý rok, zatímco dříve se jednalo o sezónní pracovní místa.

Míra nezaměstnanosti obyvatel obce

Míra nezaměstnanosti ve městě se v posledních několika letech pohybuje nad celorepublikovým průměrem, přičemž celá oblast Jeseníků patří k regionům s nejvyšší nezaměstnaností v rámci celého Česka. Následující tabulka uvádí srovnání míry nezaměstnanosti v období let 20005-2008 (statistiky za leden a červenec příslušného roku, referenčními jednotkami jsou vybraná okolní města a údaje za celý okres Jeseník).

Tabulka 1: Vývoj míry nezaměstnanosti ve městě Zlaté Hory a referenčních územích

rok	2005		2006		2007		2008
	1	7	1	7	1	7	1
okres Jeseník	19,6 %	14,6 %	18,6 %	13,2 %	16,0 %	9,7 %	12,2 %
město Mikulovice	19,0 %	16,4 %	18,8 %	16,3 %	16,6 %	11,3 %	11,3 %
město Javorník	22,2 %	14,8 %	20,7 %	14,6 %	18,9 %	12,1 %	16,2 %
město Jeseník	12,9 %	10,5 %	12,2 %	9,7 %	10,2 %	7,2 %	7,6 %
město Zlaté Hory	22,0 %	18,0 %	19,9 %	14,7 %	15,6 %	9,6 %	11,4 %

Zdroj: Integrovaný portál MPSV (<http://portal.mpsv.cz>)

Ukazuje se, že město Zlaté Hory ve sledovaném období prošlo razantním snížením míry nezaměstnanosti - od ledna 2005 do ledna 2008 téměř o polovinu. Takto výrazné snížení nezaměstnanosti nevykazuje žádná referenční jednotka. Nejvýraznější pokles míry nezaměstnanosti se ve Zlatých Horách ve srovnání s referenčními jednotkami odehrál v letech 2006 a 2007, což může mít částečnou souvislost s výstavbou areálu. Pokles pokračuje i na počátku roku 2008. Je pravděpodobné, že vznik a zahájení provozu lyžařského areálu k poklesu nezaměstnanosti mírně přispěly, avšak vliv bude pravděpodobně velmi malý (určitě ne rozhodující). Pokles nezaměstnanosti totiž probíhá kontinuálně, nikoli jen v zimním období reprezentovaném lednovými údaji.

Nároky na kvalifikaci obyvatel

Obecně můžeme konstatovat, že rostoucí nároky na kvalifikaci pracovních sil se v oblasti cestovního ruchu se příliš neprojevují. Pokud se projevují, pak jde spíše o obecný trend v Česku jako takovém, nikoli o specifikum Zlatých Hor a lyžařského areálu Příčná. Lyžařský areál Příčná klade na zaměstnance relativně nižší nároky než jiné skiareály v Česku např. pokud jde o jazykovou vybavenost (areál navštěvují převážně návštěvníci z Česka, případně Polska). Nepříliš příznivá vzdělanostní struktura místního obyvatelstva (v rámci okresu Jeseník mírně nadprůměrná, v rámci Česka však jednoznačně podprůměrná) je tedy v tomto kontextu relativně malým problémem, který v souvislosti se stále poměrně vysokou mírou nezaměstnanosti nepředstavuje limitující faktor na trhu práce. Je ale možné očekávat, že nároky na kvalifikaci zaměstnanců v cestovním ruchu budou nadále spíše narůstat, což spolu s pravděpodobným poklesem míry nezaměstnanosti může vytvářet požadavek na zlepšení vzdělanostní úrovně a kvalifikace.

Mzdy obyvatel obce

Úroveň mezd pracovníků lze stanovit obtížně s ohledem na skutečnost, že informace o konkrétních výších vyplácených mezd nejsou zveřejňovány za jednotky nižší než okresy a prakticky neexistuje podnikatelský subjekt, který by byl ochoten tyto interní záležitosti zveřejnit. K tomu přistupuje v případě areálu Příčná skutečnost, že výše mezd se od konkrétního rozvojového impulzu mění s časovým odstupem a není ji tudíž možné v této chvíli identifikovat.

Na základě obecných předpokladů a informací získaných od zástupců města je pravděpodobné, že se vznik lyžařského areálu na výši mezd nijak neprojevil a ani neprojeví. Nová pracovní místa v cestovním ruchu jsou určena především pro osoby s úplným či neúplným středoškolským vzděláním, tzn. se mzdami, které se řadí k průměru v daném regionu. Pracovní místa v cestovním ruchu obecně nikdy nebývají těmi, která ženou mzdovou hladinu směrem vzhůru, tím spíše, pokud se jedná o region s relativně vysokou mírou nezaměstnanosti. Z těchto skutečností vyplývá, že zatímco vznik lyžařského areálu mohl ovlivnit (a pravděpodobně skutečně mírně ovlivnil) nabídku pracovních míst z hlediska jejich počtu, na výši mezd se neprojevil nijak. Pokud bude v dotčeném městě docházet k růstu mezd, pak to bude s vysokou mírou pravděpodobnosti způsobeno jinými faktory (např. dalším poklesem míry nezaměstnanosti, růstem hospodářství, nárůstem mzdové hladiny v celé ČR apod.).

3.4. Spolupráce města, skiareálu a dalších subjektů

Skiareál Příčná představuje jedno z hlavních lákadel pro trávení zimní sezóny v regionu Zlatohorska, navazující letní rekreační středisko je pak atrakcí také v letní sezóně, kdy je však nabídka regionu mnohem pestřejší. Z hlediska spolupráce s dalšími subjekty byl v uplynulých letech zahájen a je i nadále vyvíjen intenzivní dialog zejména několika podnikatelskými subjekty v čele s provozovatelem lyžařského areálu, společností Bohema Zlaté Hory, a.s.

Město Zlaté Hory při rozvoji cestovního ruchu vč. zimního spolupracuje s pěti okolními obcemi v rámci mikroregionu Zlatohorsko (dobrovolný svazek obcí). Kromě skutečnosti, že výstavba lyžařského areálu Příčná byla spolufinancována ze strukturálních fondů prostřednictvím Společného regionálního operačního programu, čerpal mikroregion finanční zdroje také z nástroje Interreg IIIA ČR-PL. Další bází spolupráce je Euroregion Praděd, který pokrývá česko-polské pohraničí v oblasti Jeseníků.

Vznik lyžařského areálu neměl na regionální spolupráci mezi subjekty veřejné správy žádný dopad. Naopak posílil spolupráci mezi městem Zlaté Hory a uvedenými podnikatelskými subjekty, a to jak během výstavby, tak i nyní během provozu.

3.5. Občanská vybavenost

Úroveň a rozsah občanské vybavenosti

Pro hodnocení občanské vybavenosti je důležitá skutečnost, že lyžařský areál je lokalizován mimo intravilán města. Služby a občanská vybavenost, kterou město nabízí, tedy nemají příliš velký potenciál pro to, aby byly využívány návštěvníky skiareálu. Stejně tak služby, které jsou lokalizované v lyžařském areálu, nejsou využitelné obyvateli města v případě, kdy areál nenavštíví kvůli lyžování.

Výstavba skiareálu rozšířila spektrum služeb, které jsou ve městě nabízeny, o půjčovnu sportovního vybavení (zejména lyžařského), obchod s lyžařským sortimentem, nové stravovací zařízení, saunu a fitness. Tyto služby jsou však využívány místními obyvateli pouze ve vazbě na sjezdové lyžování, a to nejen vzhledem k tomu, že jsou lokalizované mimo město, ale i protože nejsou obyvateli města příliš poptávány a jsou pro ně relativně drahé.

Občanská vybavenost ve vlastním městě se výstavbou areálu nezměnila, v obchodech a provozovnách služeb však lze podle zástupců města pozorovat zvýšení tržeb. V konečném důsledku tedy areál může přispět k mírnému rozvoji občanské vybavenosti města. Přesto stále platí, že návštěvníci areálu poptávají především služby úzce spjaté se sjezdovým lyžováním.

Rekreační hodnota území pro místní obyvatele

Rekreační hodnotu území Zlatých Hor a jeho okolí lze obecně označit za vysokou, zejména s ohledem na širší nabídky rekreačních aktivit (příroda, hory, pěší turistika, cykloturistika, lyžování, kulturně-historické atraktivity, další uměle vybudované atrakce) a jejich využitelnost v různých rekreačních obdobích. Právě využitelnost území z hlediska rekreace po celý rok je jedním z pozitivních dopadů výstavby skiareálu, a to i z pohledu místních obyvatel. Ti tvoří malou, ale nezanedbatelnou část návštěvníků lyžařského areálu, takže z jejich pohledu došlo ke zvýšení rekreační hodnoty území města Zlaté Hory. Vznik lyžařského areálu není vnímán negativně v tom smyslu, že by areál naopak snížil rekreační hodnotu území (vykácením části lesa kvůli sjezdovým tratím, vznikem nových objektů, narušením přírodních hodnot území). Souvisí to také opět s tím, že dotčená lokalita již byla letním rekreačním centrem před realizací projektu lyžařského areálu. V dalších letech po dokončení projektu je však možné, že charakter území z hlediska rekreace postupně dozná v zimním období výraznějších změn, které místní obyvatelé mohou pocítit zčásti negativně (např. v důsledku relativně vysoké cenové hladiny, nárůstu dopravy, změny sociokulturního prostředí apod.).

Využitelnost / využití areálu obyvateli obce

Vzhledem ke skutečnosti, že je objektivně takřka neproveditelné vysledovat míru využívání nabídky lyžařského areálu Příčná místními obyvateli, lze jen obtížně posoudit, zda areál skutečně slouží nejen pro návštěvníky obce, ale také pro její občany.

K uvedené problematice lze uvést několik skutečností, které podporují skutečnost, že areál je místními obyvateli využíván, i několik argumentů podporujících opak. Podle informací představitelů města Zlaté Hory je areál místními obyvateli využíván, ale přirozeně netvoří klíčovou skupinu návštěvníků.

Argumenty svědčící o využívání areálu místními obyvateli:

- dobrá dostupnost a geografická blízkost (poloha přímo nad obcí, tzn. odpadá nutnost cestování),
- kvalitní, široká a moderní nabídka pro sjezdové lyžování,
- cenová úroveň se neliší od ostatních srovnatelných areálů v oblasti Jeseníků.

Argumenty svědčící proti využívání areálu místními obyvateli:

- vysoká cenová hladina vzhledem k příjmům většiny obyvatel
- nižší nadmořská výška a přece jen poněkud horší sněhové podmínky.

3.6. Návštěvnost a image města

Návštěvnost města a délka pobytu návštěvníků

Jeseníky jsou oblastí, kde je dominantní sezónou zima, sekundárně pak léto. Čím blíže středu Jeseníků, tím důležitější je pro danou lokalitu zimní sezóna. Naopak okrajové části Jeseníků mají obě sezóny z hlediska návštěvnosti vyrovnané, případně dominuje léto. Příkladem této lokality v okrajové části Jeseníků je i lyžařský areál Příčná. V Jeseníkách je přitom lyžování podle průzkumů návštěvníků prováděných agenturou CzechTourism jedním z nejčastějších motivů k návštěvě.

Návštěvnost areálu byla před výstavbou lyžařského centra koncentrována téměř výhradně do letního období. Zkušenosti z první sezóny provozu lyžařského areálu ukazují, že zimní sezóna bude z hlediska návštěvnosti přibližně stejně důležitá jako letní (za předpokladu příznivých sněhových podmínek).

Návštěvnost Příčné vykázal po dostavbě lyžařského areálu prokazatelný výrazný růst. Podle odhadů zástupců města dosahuje tento růst několika set procent (je tedy několikanásobný). V úhrnu celého roku tedy návštěvnost roste v řádu desítek procent, případně cca dvojnásobně.

Na návštěvnosti se dominantně podílejí domácí turisté a lyžaři, s výrazným odstupem následovaní návštěvníky z Polska. Vznik lyžařského areálu začíná a v budoucnu pravděpodobně bude stimulovat růst vícedenní návštěvnosti, která je z hlediska příjmů subjektů na území města žádoucí. Z prostorového hlediska se letní návštěvnost koncentruje do intravilánu i zbývajících částí území města, zatímco zimní návštěvnost směřuje prakticky výhradně do lyžařského areálu a v intravilánu města se téměř neprojevuje (pokud ano, pak pouze krátkodobou návštěvou místních obchodů či provozem drobných služeb).

Změna image obce

Změnu image je nutné sledovat ze dvou pohledů: změny ve vlastním městě (intravilánu) a změny v lokalitě, kde se nachází lyžařský areál.

Image vlastního města se v tak krátké době od dokončení lyžařského areálu nemohlo změnit. Ani v dlouhodobém časovém horizontu není možné očekávat výraznější změnu. Pokud by k ní došlo, jednalo by se pravděpodobně o zprostředkovaný důsledek růstu životní úrovně, počtu obyvatel apod.

Naopak v samotném lyžařském areálu se charakter lokality změnil poměrně výrazně. Původní image letního rekreačního střediska s částečně zastaralou infrastrukturou, určeného převážně pro méně movitou klientelu, se posunulo směrem k modernějšímu areálu s novou infrastrukturou. Lokalita se teď ve vnímání návštěvníků výrazně změnila. Zčásti k tomu přispěla i masivní mediální kampaň, propagující nový lyžařský areál, i skutečnost, že výstavba areálu byla spolufinancovaná ze strukturálních fondů EU.

3.7. Populační vývoj

Dopad vzniku lyžařského areálu Příčná na populační vývoj města Zlaté Hory lze pochopitelně sledovat až s odstupem několika let. Již nyní však město zaznamenává nárůst poptávky po výstavbě bytových a rekreačních domů. V případě, že se stavba těchto domů uskuteční, bude se jednat o obvyklé apartmánové bydlení, které bývá lokalizováno v horských areálech. Zkušenosti z jiných středisek i názor zástupců města Zlaté Hory však ukazují, že drtivou většinu nových bytů koupí návštěvníci regionu nikoli ke stálému bydlení, ale k rekreaci. Lze tedy očekávat, že lyžařský areál městu nepřinese nové trvale žijící obyvatele, zvýší se však význam města pro druhé bydlení (rekreační apartmány jsou v jistém smyslu moderní formou chataření a chalupaření).

3.8. Životní prostředí a krajina

V důsledku výstavby lyžařského areálu Příčná došlo nepochybně k dílčím změnám některých složek životního prostředí ve městě Zlaté Hory. Tyto změny lze bez výjimky označit za lokální, jejich význam však osciluje od změn zcela marginálních až po poměrně výrazné dopady. V zásadě platí, že provoz lyžařského areálu má na životní prostředí minimální dopady a že výraznější dopady byly jednorázové a souvisí vždy s výstavbou areálu. Areál se nachází mimo velkoplošná i maloplošná chráněná území.

Hlavní dopad skiareálu spočívá ve změně krajinného rázu. Původní, výrazně lesnatý charakter krajiny zůstal samozřejmě zachován, avšak výstavba areálu si vyžádala vykácení pruhu lesa pro zřízení sjezdové trati a lanovky. V důsledku toho došlo k lokálním změnám v biosféře, které nepředstavují výrazné negativum. Mnohem výraznější je vizuální změna od původní krajiny blízké krajinně přírodní směrem k ekonomicky využívané krajině.

Podíl komunálního odpadu produkovaného v rámci provozu lyžařského areálu je minimální. Důvodem je především fakt, že v zimním období sice pochopitelně došlo k nárůstu produkce odpadů, jejich objem v zimním období však nepřevyšuje produkci odpadů v létě. Z tohoto hlediska je tedy skutečnost, že zimní lyžařský areál vznikl de facto rozšířením letního rekreačního areálu, výrazně pozitivní. Hlavními producenty odpadů jsou přidružené provozování skiareálu, zejména stravovací a ubytovací zařízení.

Dílčí prvky technického vybavení, zejména potom sněžná děla a mobilní zařízení pro údržbu sjezdových a běžeckých tratí (rolba), jsou přirozeně zdrojem občasné zvýšené hladiny hluku. Sjezdové tratě jsou však lokalizovány mimo trvalé osídlení, takže zvýšení hladiny hluku není v konfliktu s hygienickými normami. Dopad zvýšené hlučnosti je tedy možné vnímat negativně pouze s ohledem na okolní lesní ekosystémy, význam tohoto dopadu se však okrajový.

Provoz skiareálu má mírně záporný vliv na kvalitu ovzduší v lokálním měřítku. V zimním období došlo v důsledku zvýšení intenzity silniční dopravy v některých místech (zejména v úseku silnice mezi lyžařským areálem a městem Zlaté Hory) k mírnému zhoršení imisní situace, nikoli však nad hladinu hygienických norem.

Dopad provozu lyžařského areálu na jakost povrchových či podzemních vod je takřka zanedbatelný. Odběr vody pro technické zasněžování je zajišťován z místní vodoteče a neexistují žádné látky, které by byly vypouštěny zpět a mohly tak negativním způsobem ovlivnit kvalitu vody v potoce. Charakter provozních a technických zařízení skiareálu již ze své podstaty nikterak neohrožuje jakost povrchových či podzemních vod. Veškeré komerční provozy jsou potom napojeny na obecní kanalizační systém s čistírnou odpadních vod.